

"Stajerc" izhaja vsaki
petek, datiran z dnevom
prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Av-
strijo: za celo leto
3 kron, za Ogrsko
4 kron 50 vin. za celo
leto; za Nemčijo stane
za celo leto 7 kron;
za drugo inozemstvo se
računani naročnino z ozi-
rom na visokost pošti-
sime. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
kl. se prodajajo po 12 v.

Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
stojlo števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastojni, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inserterov) je
za celo stran K 80—
za 1/2 strani K 40—
za 1/4 strani K 20—
za 1/8 strani K 10—
za 1/16 strani K 5—
za 1/32 strani K 2-50
za 1/64 strani K 1.—

Pri večkratnem oznanila
se cena primerno zniža.

Štev. 35.

V Ptuj, v nedeljo dne 2. septembra 1917

XVIII. letnik

Za mir.

Kdo je zdaj v četrtem letu vojne so-
vražnik miru? Ni skoraj več nobene družine,
ki bi ne imela kje na Poljskem, na Krasu
ali Balkanu svoj grob. Ni več človeka, ki
bi ne zrl prestrašeno na grozovite poteke
krvi, ki jih prelija ta blazna, satanska vojna.
In ni več osebe, ki bi ne čutila bedo, lakoto,
sreščino, bolezen, duševno in telesno potrtost,
vse te strašne posledice vojne. Vsled tega
se pojavlja v dušah mučenega človeštva
vedno očitnejše in jasnejše sveto hrepenenje
po miru, po končanju orjaške borbe, podobne
drugemu svetovnemu potopu...

Mir! Kdo bi si ga ne želel z vsemi
kriplji svoje duše! In naj si bodejo politična
nasprotja še tako velika, naj bode sovraštvo
tako strastno in plamteče, — po svitli
nadi do miru dviga človeštvo svoje solzne
oči...

Mir! Od kje naj pride? Kdo naj vstvari
možnosti za mir? Kdo ima tisto silo, da bi
stopil med bojujoče se armade in jim zaklical
trstičsko besedo: ljubite se med seboj!?

Cesar Franc Jožef I., ta vzorni zaščit-
nik svetovnega miru, ki je moral vendar
v največji vojni svetovne zgodovine zatisniti
svoje trudne oči, — in nemški cesar Viljem II.,
njegov zvesti prijatelj ter zaveznik, katerega
kristalno-čista zvestoba je podobna oni staro-
vskih junakov, — ta dva vzvišena vladarja
sta kot zmagovalca na vseh bojiščih prema-
ganim sovražnikom ponudila roko miru, roko
sprave, samo da bi človeštvo rešila te ne-
sončne nesreče. Ali sovražniki so to pošteno
mirovno ponudbo s krohotom in ošabnostjo
odklonili, so kričali, da je poštena mirovna
ponudba izvirala iz notranje slabosti osrednjih
držav. In vojna je šla naprej, — in zmago-
vali smo zopet na vseh frontah, čeprav se
je dvignilo proti naši poštenu stvari pol
sveta, podkupljenega od angleškega Juda-
tevega denarja, — vojna je šla naprej, ker
sovražniki niso hoteli miru in sprave...

Potem so prišli socialisti kot zastopniki
proletarstva in so hoteli na podlagi interna-
cionalnega sporazuma vseh delavcev doseči
ali vsaj pripraviti mir. Ali kakor da bi sam
satan vsa človeška hrepenenja zastrupil, se
je tudi ta poskus ponesrečil. Socializem je
bil od jeklene vojne razdrobljen. Prvi socia-
listični voditelji, kakor n. p. belgijski Van-
dervelde ali ruski nasilnež Kerenski ali fran-
coski socialni demokratje postali so najfana-
tičnejši vojni hujskači. Francoski socialist
Hervé, ki je pred vojno sedel več let v ječi
zaradi svojega protivojškega delovanja, je
danes najhujsji v gonji za nadaljevanje vojne.
In ko se je konečno vendar vsaj nekaj složnosti
med socialisti umetno uresničilo, ko se je
pričelo govoriti o stockholmski konferenci, na
 kateri naj bi stopili delavci vseh dežel v
dotiko, da se vstvari temelje za mirovna
pogajanja, so nam sovražne vlade to zopet
preprečile. Medtem ko ste avstro-ogrska in
nemška vlada ogladili vsa pota, da se ta
konferenca izvrši, je angleška vlada kot glavna

povzročiteljica in krivka te vojne socialistom
njih namen prekrizala, z navadno silo, s te-
rorizmom. In socialisti v francoski, angleški
ter ruski vladi niso proti temu ničesar storili,
kajti edinega pravega miroljuba v vrstah na-
ših sovražnikov, socialisti Jaurésa, je dala
francoska vlada že pred vojno umoriti...
Vojna pa je šla naprej, vedno naprej...

Pred kratkim je bil napravljen tretji po-
skus mirovnih pogajanj. Poglavar rimsko-ka-
toliške cerkve, papež sam, je izdal na vse
vojujoče se in nevtralne države spomenico,
v kateri iz pravega krščanskega stališča vla-
darje in narode prosi, da naj končajo to pe-
klensko prelijanje krvi. V tej spomenici sku-
ša papež celo vstvariti nekako podlago za
mirovna pogajanja, ki seveda povsem ne od-
govarja temu, kar bi bilo za napadene osred-
nje države pravično. Ali to je za prvi hip
ednako. Glavno je, da se je zopet od pogla-
varja vernih katoličanov sprožila mirovna
misel. Avstro-Ogrska in nemška vlada ste jo
tudi pošteno in z veseljem pozdravile, kakor
pozdravljata ravno vsak poskus uresničenja
sporazuma. In naši sovražniki? Kakor pri
mirovni ponudbi cesarjev, kakor pri poskusu
socialistov za uresničenje mednarodnega spo-
razuma, tako so se pričeli zagriženi sovra-
žniki tudi papeževi spomenici rogati. Kot od-
govor so pričeli sovražniki z novimi ofenzi-
vami na vseh frontah in hekatombe mrličev
spremljajo velečastne besede papeža. Zadeva
v diplomatičnem oziru še ni rešena. Ali člo-
veku je tako, kakor da bi se zopet zlato
solnce miru skrivalo za črnimi oblaki strašne
te vojne. Cesarji in revolucijski proletarijat,
ljudstvo in papež doslej niso zamogli uresni-
čiti miru, niso mogli vstaviti množinski umor!

Zakaj ne? Ker imajo naši sovražniki
ravno le en cilj pred očmi: razdrobiti, raz-
kosati Avstro-Ogrsko, uničiti in poniževati
Nemčijo ter njuni poštenu zaveznici. Le
tedaj hočejo mir skleniti, kadar bi ležali na
kolenih pred njimi, kadar bi se dali vpreči
v njih jarem, kadar bi si dali očetnjavo
raztrgati in zdrobiti... To je edina in grozna
zapreka miru. Mir, — vsi ga želimo z vso
vmeno človeške duše, vsi hrepenimo po miru
kakor po odrešenju, — ali mir nam bodejo
prinesle edino zmagovite naše armade, ki
varujejo domovino s svojo srčno krvjo. Kadar
bodo sovražniki izpoznali, da nas ne morejo
zdrobiti, takrat bodejo radi prijeli našo po-
šteno in miroljubno roko. Bog nam daj vendar
že ta blaženi mir!

Svetovna vojska.

Naš cesar na bojišču ob Soči.

K.-B. Dunaj, 23. avgusta. Cesar je od-
potoval 21. avgusta na soško bojišče; danes
dopoldne se je vrnil na Dunaj.

K.-B. Ljubljana, 22. avgusta. Danes
je minul dan, ki spada med najbolj vroče
dni enajste bitke ob Soči. Cesar se je mudil

ta dan na soški bojni črti, da je sledil težki
borbi in da je nadzoroval naprave neposred-
no za bojnimi črtami. Z načelnikom general-
nega štaba, generalom pehote, in s svojim
navadnim spremstvom se je podal predvsem
v stan poveljstva soške armade, kjer mu je
obširno poročal poveljnik armade, generalni
polkovnik Borojevič. Na to se je peljal cesar
na Trnovsko planoto. Nagovoril je najprisrč-
nejše več ranjencev, ki so prihajali iz bojne
črte. Povpraševal jih je, kako da se razvijajo
boji, v kakšnih okolištinah so bili ranjeni, o
njih domačih razmerah; hvalil jih je in to-
lašil. Ko je obiskal še lepo neke vojne bol-
nišnice, se je podal vladar na razgledno točko,
s katere so se posebno opazovali boji na
Krasu. Sovražnik je z najtežjim ognjem ob-
streljeval vzhodni del Fajtovega hriba in griče
pri Biljah. Skoraj neprenehoma so eksplodi-
rale težke mine; posebno kota 464 se je ta-
korekoč izpremenila v ognjenik. Lastno top-
ništvo je zadrževalo sovražno pehoto v njenih
jarkih. Sovražnik je pričel naskakovati; pred
naše rezerve je nameril zapiralni ogenj, ki
se je kmalu izpremenil v uničevalni ogenj.
Naval sovražne pehote je bil odbit. Onstran
Soče je bilo videti več italijanskih pritrjenih
zrakoplovov. Lastni in sovražni letalci so le-
tali nad bojiščem. Le redkokrat se je posre-
čilo kaki sovražni letalski skupini, da je do-
bila vpogled; naši letalci so vedno planili
na sovražnika v zraku. Sovražno topništvo je
streljalo na malone vse pohodne črte in na
kraje, ki leže daleč za našo bojno črto; a
cesarja to ni zadrževalo, da se je še bolj pri-
bližal bojni črti. Popoldne se je nahajal v
opazovališču nekega topniškega opazovalca,
iz katerega se pregleda približno prostor od
Vrha do južno od Fajtovega hriba; opazo-
vališče se je nahajalo v obsegu sovražnega
topništva. Vladar je zasledoval z najživah-
nejšim zanimanjem bitko, ki se je vedno lju-
tejša bila. Sovražnik je divje obstreljeval pro-
stor pri Vodich. V razvalinah samostana na
Sveti gori so eksplodirale bombe, ena za drugo.
Popoldne je bil sovražni ogenj vsako minuto
hujsi na griče vzhodno od Gorice, na pro-
store pri Solkanu, Grčinju, Sv. Marku, Vr-
tojbi, Biljah in na koti 126, južno od tam.
Nad cesarjevim opazovališčem sta krožila dva
Capronija in več laških letal. S položaja,
kakor so padale sovražne kroglice, se je z
zadovoljstvom izpoznalo, da se Italijani sko-
raj povsod bijejo še vedno z našo prvo črto.
Precej pozno je zapustil cesar opazovališče.
Cesar je obduoval in hvalil junaške čete in
njih nadčloveške napore. Cesar se je na to
vozil k železniški postaji nazaj. Med vožnjo
je nadzoroval silovito delo preskrbovalne
službe. Z žično železnico so neprenehoma
dovažali strelivo in zopet strelivo naprej. Kr-
dela naših avtomobilov so vozila v najtežjem
ognju proti sovražni bojni črti. Zadaj so ve-
liki gospodarski obrati soške armade delovali:
pekarne, klavnice, naprave za obdelovanje
lesa in zaloge premoga. Ponoči se je šele
cesar pripeljal na železniško postajo, s katere
je odpotoval.